

Landskap: *Småland* Upptecknat av: *Edith Österlund*
 Härad: *Västbo* Adress: *Box 5, Herillerstorp*
 Socken: *Kulltorp* Berättat av: *Anders Johansson, f. 1859*
Emma Österlund, f. 1862
 Uppteckningsår: *1941.* Född år i *Kulltorp*

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

n. 1-4
n. 5-9.

L. U. F. 34.

H. G. 2

H. G. 3

Jullikar. s. 1-4

Jullock av halm. s. 3.

Opdestär om obegärad person. s. 4.

Skorpar av jäst eft. bygden. s. 5

Midsonnarjäst. s. 6-8.

Se i en klar källa midsonnar-
vatten sin tillkommande. s. 8

L. U. F. 30.

Se sin tillkommande tvätta sig
om hon satte ut tvättfat o. tvål. s. 8.

Plöcker 7 sorters blommor o. lägga
u. sin huvudgärd o. drömma om
sin tillkommande. s. 8-9.

Man skulle äta något salt och
den älskade kom med vatten. s. 9.

Skriv endast på denna sida!

7 gamla tider då man hade
Julagillen kunde det kända
att man fick en knyt-
väve i ryggen under det
man sade: Bulleri, bulleri
cockhorn, hur många horn
står öpp! Så sträckte man upp
ett visst antal fingrar i
högden bakom huvudet och
det var att gissa hur många
nötter det boddes i den
cultandes hand. Så många nötter
man hade i handen så många
fingrar ströks öpp.

Bissade man nått fick
man de ifrågorande nötter-
na som ett välpröjans pris -
i annat fall fick man fri -

L.U.F. 34

H.C. 2

lora lika många av sina
egna. Alltmedan det oälsam-
hetiga bankandet emellan
"Skulderklama" = skulderklad-
en fortsatte med orden:

Ätta du säe

Hej då vä!

Bulleri, bulleri bockarna
hur många kom stå gogo!"

Som man finner av ovan-
stående, hade bocken i de
gamla jullekarna en fram-
trädande plats. Detta fram-
går även av ett gammalt
rim om jullekarnas mång-
fald vari det heter:

"Preka gylta, gåpåstyla,
mussla skor och mjölka björn;

klippta strökar, slakta bockar,
laria ljul och gå på stöin!"
Jullecken följdes även i and-
ra variationer i äldre tiders
jullekar. Det är ej omöjligt
att det är en variant av den,
som förekommer i det gamla
småländska bruket, att under
julkalasen ligga en av jul-
kalamen bygnaden ruskas
på golvet och på hunden
från att dräpsten, medan
armarna hölls håll utmed
byggen, från benen leakt
över hunden och med fär-
na grips ruskas och kasta
den så långt man kunde ut-
åt golvet. Detta kallades "att

sa jula pyttä' och den som
bäst kunde detta behövde
inte bjuda på ägg till
parken.

individer

(Boken skulle väl anses för
lämligen den, här var det vanligt
att man kallade sådana som
inte kunde läsa sig läsa för: "trä-
böcker". Helt så hade man då här:
'kan den inte begripa mer än
2 märker = marken tag av
en träbok?!' Då var det en oer-
gärdad människa man syftade
på. Eller t.ex. "Det är som att
sätta boken till trädgård-
mästare" = en oerhållig oerfaren
individ som sätter åt ett
ett noggrant arbete.

När man brygger till jul
och drickat har gjorts kall-
des drickat nu och slugs i
en kanna eller "drickatjinnan".
Så kallade man upp josten
noga förde mjöl i den
så det blev som deg. Så
gjorde man skungor av
josten vilka förkades nog
i bakugnen varefter de
grändes och räckte till hela
året. När man skulle be-
ka så använde man denna
jäst och behövde aldrig
köpa någon jäst så länge
året var. Det var ej heller
brukligt att köpa jäst vil-
ket man heller aldrig gjorde.

Hon gjorde också mesommar-
jäst = midsommarjäst vilket
tillgick sålunda vi minns
särskilt en piga hos Tage-
man Pettersson Östersky. Hon
gick till "Kästanskälla"
i Ångarn (det var föresten
hela Österskys gård som ägde
rätt till denna källa som
aldrig tappet sinade). Det
var en "kopskälla". Äroäl, hon
gick till Kästanskälla strax
före midnatt och sade inte
ett ord - var sig innan eller
sedan - och tog vatten i ett
kärl precis klockan tolv. Så
gick hon hem och rörde mjöl
i vatten, så litade hon ett

Skynke öfver det förmenta jäst
fästet och så gick hon och
lade sig att sova, rädd att
träffa någon, ty hon fick inte
tala. Då det stann några dagar
brände det jäsna, så lät hon
det jäsna riktigt så röide hon
i mer ugöl och gjorde
så 'jästaskogen' som hon
kallade musstyfullt. Så
priserde hon midsommars-
jätten (= midsommarjätten) men
den var. Så använde hon
denna jäst sedan framåt iert.
(Att ugölet jäste var det gästnige
dagar var ju naturligt men man
hade stark tro på att överna-
turliga krafter var i rörelse

under midnattsnatten). Hon
trodde även att om man
gick och tittade i en klar
källa midnattsnatten
skulle man få se sin till-
kommande. Likaså trodde
man att om man satte ut
tvättfat tvål och handduk

(22.12) midnattsnatten, som en kvin-
na gjorde detta, skulle hennes
tillkommande komma och tvi-
la sig. Kom det ingen så
skulle hon friskt gifta hela
sin tid. Då skulle hon plucka
sin sorters blommor i sin gård-
en och binda en bukett och
lägga under sin huvudgård
så skulle hon drömma om sin

ACC. NR. M.7166:9.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

hilkunnande, eller m. a. a. få
de kom i drömmen. Han
skulle också åka något riktigt
saltat midsommarsaftskväll
och sedan lägga sig att sova.
På natten skulle den ålska-
de uppenbara sig och kom-
ma vid midnatt med
en dryck natten.